

Půlroční studium na Universität Bayreuth

Marek Vinklát, HTF UK, Ústav židovských studií

Velice krátkým článkem bych chtěl stručně nastínit svůj stipendijní pobyt na Universität Bayreuth a zaměřit se především na osobnosti současné religionistiky, s nimiž jsem měl v průběhu tamního studia možnost se seznámit. Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze nabízí studentům religionistiky výjezdy v rámci programu Erasmus do tří evropských univerzit. V Německu to jsou Friedrich-Schiller-Universität Jena a Universität Bayreuth, třetí univerzitou je finská Åbo Akademi University, pro kterou jsem se chtěl rozhodnout již před dvěma lety, ovšem neodpovídala zcela mému zaměření. Sečkal jsem tedy a v posledním ročníku svého studia religionistiky jsem se rozhodl pro studium o délce jednoho semestru (1. 11. 2010 – 31. 3. 2011) na Universität Bayreuth.

Po patřičném zařizování veškerých povinností studenta vyjíždějícího do zahraničí v programu Erasmus, které trvalo necelý půlrok, jsem mohl skutečnit svou první cestu do Bayreuthu. S notnou dávkou štěstí jsem obdržel pokoj na Studentendorf Birken, jenž mne stál 180 € na měsíc včetně internetu, energie a vody. Kuchyň a sociální zařízení jsem sdílel s dalšími dvěma pokoji. Koleje byly vzdálené od univerzitního kampusu cca 10 minut chůze a na kole, které mnoho studentů používalo, by cesta byla ještě rychlejší. První týden mého pobytu bylo třeba zařídit mnoho dalších administrativních záležitostí, jako bylo založení účtu u německé banky pro placení nájmu, přihlášení se na radnici a zápis na univerzitu, při němž mi byl dán Studierendenausweis.

S touto studentskou kartičkou Universität Bayreuth jsem mohl jezdit městskou hromadnou dopravou po celém Bayreuthu i po jeho okolí zdarma (přestupní lístek na jednu hodinu stál jinak 1,60 €). Průkaz mi rovněž posloužil i v knihovně, v níž šlo na kartičku půjčovat knihy z nepřeberného množství nejen religionistické tematiky. Také bylo možné nechat si do knihovny objednat jakoukoliv knihu z celého Německa, čehož jsem hojně využíval. Možné bylo také nechat si zaslat kopii určitého článku ze sborníku či periodika do 40 stran A4 – to vše zdarma. Všechny objednávky šly vyřizovat i přes webové rozhraní, ze kterého bylo odesláno upozornění e-mailem, když bylo potřeba knihy vyzvednout či vrátit.

V následující části ve zkratce popíši některé předměty, jež jsem navštěvoval a také přednášky hostujících profesorů, jelikož jsou dle mého názoru pro čtenáře daleko zajímavější než můj osobní život v Bayreuthu. Již na začátku semestru jsem byl pozván prof. Ulrichem Bernerem (vedoucím Lehrstuhl für Religionswissenschaft I) na přednášku prof. Rosalindy Hackett, současné předsedkyně International Association for the History of Religions. Název přednášky byl: *From Neo-Traditionals to Neo-Pentecostals: Millenial and Apocalyptic Movements in Africa*.

Velice metodologicky i obsahově zajímavý seminář vedl prof. Christoph Bochinger, vedoucí Lehrstuhl für Religionswissenschaft II a editor řady Religionswissenschaft heute, v níž nedávno vyšla právě kniha prof. Břetislava Horyny *Kritik der religionswissenschaftlichen Vernunft* (Horyna 2010).

Prof. Bochsinger učil seminář *Religiosity in Muslim Context* spolu s dr. Kemalem Atamanem, již dva roky hostujícím sociologem a islámským teologem z turecké Uludağ Üniversitesi v Burse. Islámskou mystiku mne učil dr. Ataman, který semináře zpestřil i hrou na tradiční rákosový nástroj *ney* a recitacemi z Rúmiho básně Masnavi v perštině. V závěru zimního semestru přednesl přednášku *Secular yet Religious: Changing Perceptions of Religiosity in Contemporary Turkish Society* o současném stavu náboženské a politické scény v Turecku. Rozhodně je nutno zmínit ještě dalšího zahraničního pedagoga, jímž je dr. Alejandro Baer, sociolog z Universidad Complutense Madrid. Jeho proseminář *Antisemitism: Theories and Research* bych ohodnotil asi jako nejpřínosnější a zároveň nejobtížnější ze všech mnou navštěvovaných předmětů. Výběr pravidelné četby i příprava, struktura a vedení hodin bylo vynikající.

Za nejpřínosnější z návštěv můžu bezesporu označit prof. Michaela Pye (Philipps-Universität Marburg), který byl pozván v rámci William James-Gastprofessur. Jeho hlavní veřejná přednáška *Der Tanz der sechs Drachen: Religionen Ostasiens heute* byla součástí blokového jednodenního semináře *Aspekte der Religionen Ost- und Südostasiens: Grundlage, Vielfalt, Dynamik*, k němuž byla zdarma poskytnuta i stostránková čítanka se články prof. Pye a dalších odborníků na východní Asii. Většina přednášek se týkala nových náboženství Východní Asie a byla doprovázena prezentacemi s fotografiemi z jeho soukromého archivu. Blokovaný seminář jistě poskytl mnoha studentům nové podněty v oblasti metodologie a znalostí východních náboženství. Dech beroucí byl popis poutě na ostrov Enošima za svatyní bohyně Benzaiten i přehled moderních náboženství, jako je mé oblíbené vietnamské Cao Dai či korejský won-buddhismus (viz např. Pye 2002). Poslední zahraniční návštěva, které jsem byl svědkem, byl dr. John Chesworth z oxfordského Centre for Muslim-Christian Studies. Přednesl přednášku *Holy Scriptures and their Use by Christians and Muslims in East Africa*, jež se zabývala užíváním Koránu v křesťanském prostředí pro křesťanské cíle a užíváním Bible muslimy pro zájmy islámu. Přednáška obsahovala i uvedení do problematiky svahilských překladů Bible a Koránu v posledních dvou staletích.¹

Pobyt na zahraniční univerzitě (byť jen jednosemestrální) mi rozhodně prospěl nejen v oblasti akademické či jazykové, ale jistě i v oblasti osobní. Studentům, kteří by snad váhali nad vydáním se do ciziny za studiem, určitě doporučuji učinit tento na první pohled obtížný krok. Po překonání jistých prvotních problémů (zdlouhavá byrokracie obou univerzit, jazyková či kulturní bariéra atd.) budou moci posbírat cenné životní i studijní zkušenosti a vrátit se zpět na domácí univerzitu rozhodně o něco silnější.

Seznam použité literatury

- Horyna, B. 2010. *Kritik der religionswissenschaftlichen Vernunft. Plädoyer für eine empirisch fundierte Theorie und Methodologie*. Stuttgart: Kohlhammer Verlag.
- Pye, M. 2002. "Won Buddhism as a Korean New Religion". *Numen* 49, 114–141.

¹ Disertační práce dr. Cheswortha o této problematice je k dispozici online: *The Use of Scripture in Swahili Tracts by Muslims and Christians in East Africa* <<http://etheses.bham.ac.uk/150/>>.